

Gołębiowski – Głombiowski

„ Gołębiowskich z Gołębiowa, starożytności wielkim jest dowodem. Miewał ten dom ludzie skromność, sławę i cnotę miłujące na Pomorzu. Mają parafię do Godziszewa pode Gdańskiem i tamże leżą pochowani Joannes Rejmma de Gołembowa” [1]

Nazwisko Gołębiowski wywodzi od wsi Gołębiowo k.Tczewa (był zwyczaj tworzenia nazwisk od posiadłości, tj. przez dodanie końcówki przymiotnikowej *ski* lub *ckia*),

Wieś Gołębiowo była odnotowana w 1336, gdy przed sądem zeznawało dwóch świadków : „Sando de Golambow, Myskl de Golambow”, [2] którzy graniczyli z Godziszewem. Spór był związany z dobrami klasztoru Cystersów z ośrodkiem w Godziszewie (klasztor mieścił się w Pogódkach, później przeniesiony do Pelplina).

W 1258r. książę lubiszewsko-tczewski Sambor II zafundował cystersom ziemie w pobliżu wczesnośredniowiecznego grodziska w Pogódkach, gdzie przebywali wyłącznie mnisi z meklemburskiego opactwa Altenberg (Nadrenia).

Z Nadrenią wiąże się też postać Jana Rejmana z Gołębiowa, [4] który był protoplastą naszego rodu. Jego nazwiska stanowiło zawołanie herbowe, a nazwę wsi Gołębiowo zmieniano na Reyman-Golambkau czy Rumianowo. Reymanowie wywodzili się z szlachty niemieckiej, a wyraz Reyman oznaczał Nadreńczyka (człowiek znad Renu). Rodzina Reymanów należała wówczas do grona możnych, wśród nich Johannes Ryman von Christburg (z Dzierzgonia) w 1378r. przybywa do Kwidzyna, gdzie pełni funkcję prepozyta kapituły i funkcję prawnika przy Wielkim Mistrzu, później jako Jan II Reyman zostaje biskupem Pomezani. [3]

W 1452r. Rejman z Gołombiewa / Reyman von Golmekaw / wysłał pismo w sprawie rozliczenia swoich podatków za Kwidzyn. [4] Zbieżność miejsc (*Kwidzyń był stolicą diecezji pomezkańskiej*) i nazwisk obu Reymanów nie jest przypadkowa.

Jan Reyman z Gołębiowa był bratankiem Jana II Reymana -biskupa i przybyli do Prus z Erfurt [14]

Reymanowie z Gołombiewa stanowili rodzinę prusko-polską (herbu Gołębiowski) [15]. Rejman z Gołębiowa był stronnikiem króla Polski, a w 1468r. zostaje sędzią tczewskim. [15]

Za sprawą Rejmana z Gołębiowa Gołębiowscy otrzymali beneficjum - odziedziczyli Gołębiowo z herbem własnym Gołębiowskich (alias Reyman)

Pierwotne nobilitacje rodzina uzyskała prawdopodobnie w 1457r. w okresie działania Związku Pruskiego (antykrzyżacki) z rąk króla Kazimierza Jagiellończyka [16], „które w czasie wojny przypadkiem zaginęły”. W celu zachęcenia gdańszczan do udziału w wojnie oraz za zasługi militarne i finansowe król Polski nadawał liczne przywileje [18],

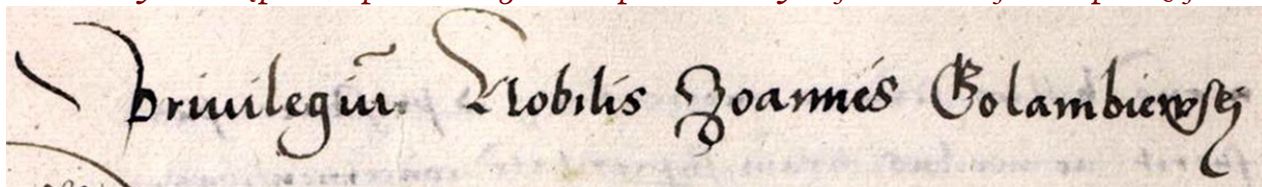
„Gołębiowscy Rejmanowie w Prusiech na Pomorzu kвітną, parafia ich do Godziszewa pod Gdańskiem, kędy ich grób ojczysty. Ci w herbie mur noszą, na nim cztery piramidaste wieżyczki, na hełmie nad koroną trzy pióra strusie tak go

opisuje MS. Załużcianum o Familiach Pruskich, kędy wspomina Jana Rejmana z Gołębiowa męża znacznego.^[5]

Po II pokoju toruńskim (1466r) wpływy zakonu Krzyżaków osłabły („hold pruski” 1525r) Pomorze wróciło do Korony jako Prusy Królewskie, a król Polski przyjechał do Gdańska z wielotysięczną armią w celu przywrócenia porządku (stłumienie rebelii protestanckiej).

W czasie powrotu z Gdańska król Zygmunt Stary potwierdził przywilej szlachecki, który był /”wydanych przez naszych poprzedników” .

*„My Zygmunt z łaski Bożej Król Polskiej etc. oznajmiamy. ... ze szlachetnym Janem Golambiewskim, naszym umiłowanym wiernym [poddanym] i dając świadectwo potwierdzili, że wieś Golambiewo Większe, inaczej Rymanowo, i połowa wsi Golambiewo Mniejsze wraz z sześcioma włókami (łanami) lasu stanowią dziedzictwo wyżej wymienionego szlachcica i że jego przodkowie czy poprzednicy byli w ich posiadaniu ...
Przy zachowaniu wszystkich praw dotyczących naszej zwierzchności i z obowiązkiem [udziału] w wojennej wyprawie, [podejmowania] służby i innych ciężarów (obowiązków) dla nas i naszych następców, i państwa zgodnie z prawem i obyczajem w naszej ziemi pruskiej.”*^[6]

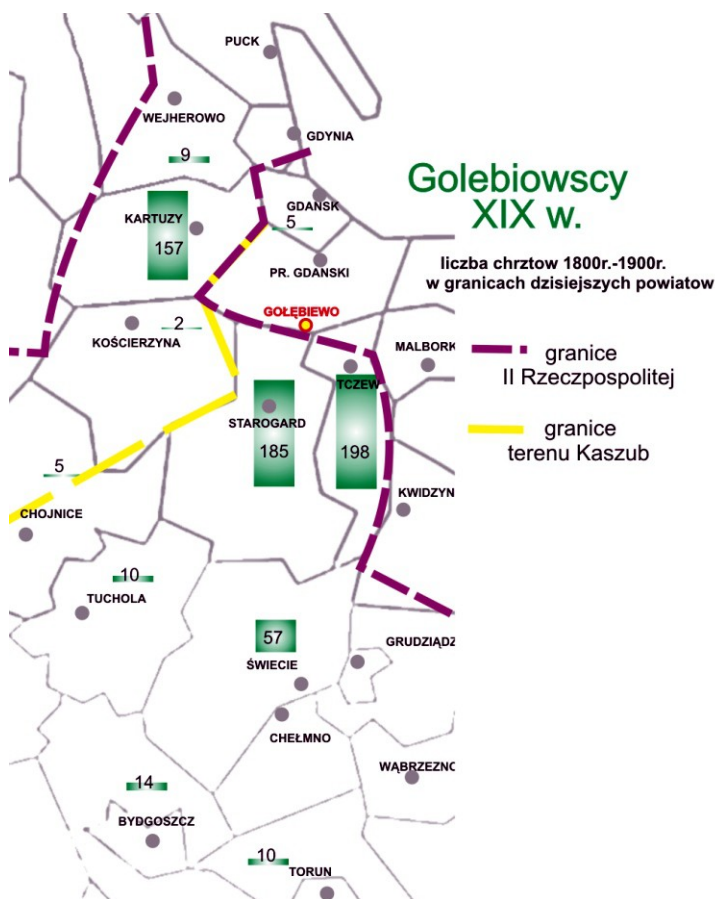
Jan Golambiewski w dniu 23-07-1526r. uzyskał potwierdzenie nobilitacji przez króla Polski Zygmunta I Starego

Z rejestrów podatkowy dowiadujemy się, że^[7].

1. Golambiewo Większe [Reyman Golamkow] w 1571r. liczyło 30 mansos (500ha) i miało 3 właścicieli:
 - Nobilis Albertus Golembewski 23 mansos
 - Nobilis Joannes Golembewski 3 mansos
 - Nobilis Geofgius Piszinski 4 mansos
2. Golambiewo Mniejsze [Mittel Golamkow] w 1570r. liczyło 32 mansos (530 ha) i miało 2 właścicieli:
 - Nobilis Joannes Golembewski 19 1/2 mansos, który dodatkowo opłacał podatki za zagrodnika, za karcznię, za markowe wino, gorzałkę, piwo [czopowe] i rzemieślnika
 - Nobilis Franciscus Klinskij
3. Kolibki 1570r. [Kolliepka]^[8] parafia Wielki Kack miało wielu właścicieli wśród nich:
 - bracia Golembewski wraz z Nibilis Przeorski 11 1/2, mansos (190 ha) dodatkowo opłacał podatki za karcznię, 4 zagrodników i krawca.

Był to okres określany jako złoty wiek dziejów Polski, należeliśmy do potęg Europy.

Na początku XVII w w Europie rozpoczęła się wojna trzydziestoletnia (pomiędzy protestantami a katolikami), a wkrótce po niej (1655r) nastąpił ”potop szwedzki”. Wojna ze Szwedami spowodowała największe straty materialne i demograficzne w dziejach Rzeczypospolitej. Ogromna liczba ofiar wśród ludności cywilnej nie wynikała z niewątpliwego okrucieństwa okupacyjnych wojsk, ale przede wszystkim na skutek głodu i epidemii. W wyniku strat demograficznych Pomorze Gdańskie straciło ponad 60% mieszkańców (w czasie II wojny światowej ok. 20%)- znaczna część ziemi leżała odłogiem, a niektóre miejscowości zginęły.^[9]

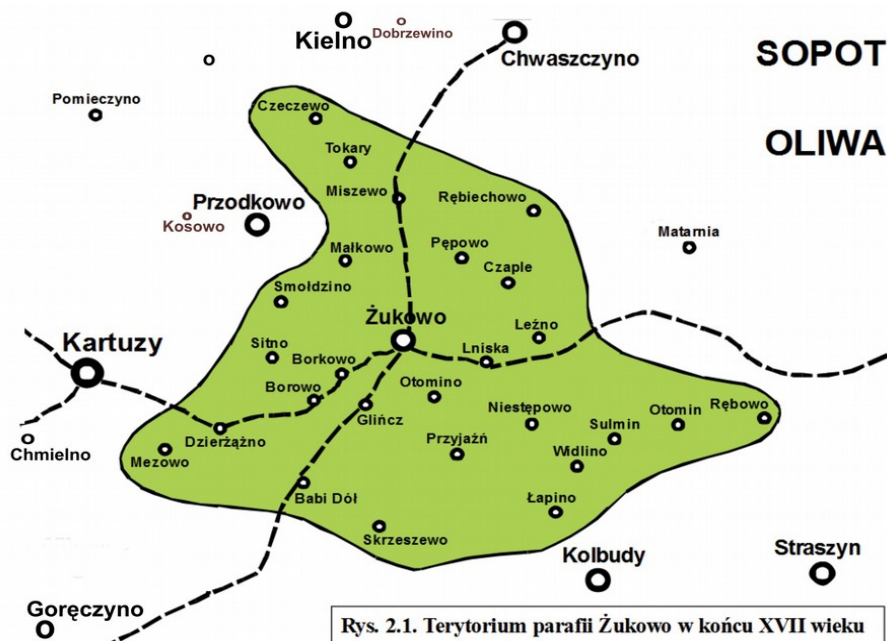

Potomków Golambiewskich odnajdujemy w okolicy Tczewa, Starogardu, Świecia... z dominującą pisownią Gołębiowski. Na podstawie szacunków chrztów XIXw.^[10] widać, że większość potomków naszych przodków tam zamieszkała (3/4 populacji), ale też powstała **linia kaszubska** (1/4) z dominującą pisownią Głąbiowski, zapoczątkowana przez małżeństwo **Jakuba i Reginę, którzy od 1625r.**^[11] chrzcili swoich potomków w Żukowie.

Wcześniej nie istniał system rejestracji metrykalnej, (został wprowadzony na soborze trydenckim 1568r. -w odpowiedzi na reformację, w Żukowie od 1608r). Językiem formalnym była łacina, potocznym polski, niemiecki, kaszubski. W miejsce nazwiska często wpisywano nazwy wykonywanego zawodu lub funkcji. Imiona z reguły pisano w brzmieniu łacińskim, np.: Jadwiga -> Hedwygis, Wojciech -> Adalbertus.. Występowały też formy skrótowe lub opisowe. Urzędowy obowiązek używania nazwisk

powstał w 1874r., gdy powołano urzędy cywilne.

Jan, który ochrzcił syna w 1625r. w Żukowie pracował jako tkacz przy klasztorze i pierwsze zapisy nazwiska występują w skróconej formie „Głęb”. Dopiero w następnych pokoleniach figuruje nazwisko „Głąbiowski”. W następnych pokolenia pojawiają się też funkcje wyróżniające np. Villici Monasterio Żukoviensis – wódzarz, Marianna de Monasterio - mniszka, Coloni – kmić, gbur.^[11]

Rys. 2.1. Terytorium parafii Żukowo w końcu XVII wieku

Norbortanki żukowskie posiadały liczne posiadłości ziemskie (władaty kilkunastoma majątkami i folwarkami), a w skład ich majątku wchodziły m.in. browar, tartak, cegielnia, młyny, oraz szkoła żeńska, do której oddawano na wychowanie i nauczanie córki książęce i szlacheckie.

„... przeorysze dożywiła z tego, co pozostanie ze stołu panien sieroty i ubogich uczniów.”
 Żukowo w tym czasie stanowiło swoiste centrum liczyło aż 54 rodzin. gdy sąsiednie wioski np.:
 Glynch Glintsch - Glińcz Stary 4 domus
 Otomino Ottomin, Ottomino: 4. domus
 Dierzqzno Seeresen: 11 domus.

Spis z 1772r. *Kataster kontrybucyjny* ^[12]
 wskazuje 9 "głów rodzin" Głombiowskich
 na terenie Kaszub, i wszystkich z
 parafii żukowskiej : tj.

- Glombgoski, Jacob / Zuckau^[12b]
- Glombgoski, Johann / Zuckau
- Glombgoski, Michel / Zuckau
- Gloskowski, Andreas / Zuckau
- Glombgoski, Thomas / Zuckau
- Glombgoski, Simon / Glintz
- Glombkowski, Albrecht / Ottemin
- Glombgoss, Andreas / Seresen
- Glombkowski, Albrecht / Oxhoeven^[12a]

Porównując spis pruski z zapisami ksiąg metrykalnych z Żukowa można stwierdzić, że w okresie przedrozbiorowym na terenie Kaszub było nas wiele rodzin.

Zapraszam do analizy drzewa genealogicznego

Przypisy

1. *Kasper Niesiecki, Herbarz Korona Polska, (t. 4 s. 173) J.N. Bobrowicz, Lipsk 1839-1845*
2. *Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski T.2 Biblioteka Kórnicka 1878 PAN*
3. *Elekcje biskupów pomezkańskich w średniowieczu- Jan Wiśniewski – 2001*
4. *Universität Hamburg - PrUB, jh I 11376 - Daniela Negwer, Erlangen (2003)*
5. *Herbarz szlachty Prus Królewskich I połowie XVIIw.-Jan Karol Dachnowski*
6. *Metryka Koronna 4-1, sygnatura 42 (. 42 f. 94) -Kancelaria Koronna - Archiwum Główne Akt Dawnych*
7. *Źródła dziejowe - Polska XVIwieku - Prusy Królewskie. Cz. 1 - I.T. Baranowski 1911r.*
8. *Rody Ziem Pruskich - Józef Krzepela, 1927*
9. *O ludności polskiej w Prusiech niegdyś krzyżackich.-Kętrzyński. Lwów 1882*
10. *Indeks ksiąg metrykalnych -Pomorskie Towarzystwo Genealogiczne*
11. *Metrykalna baza danych parafii Żukowo -Tadeusz Wilczewski . Gdańsk 2015r.*
12. *Kataster kontrybucyjny Prus Królewskich z 1772/1773 (R. Drefs) - Towarzystwo Naukowe w Toruniu*
- 12a *Oksywie (Oxhoeven) było własnością Norbertanek żukowskich i siedzibą proboszcza żukowskiego, - Albert został tam oddelegowany z Żukowa*
- 12b *w 1781 r. podczas wizytacji generalnej bpa Rybińskiego wymieniony jest Jakub Głabiowski jako „vitricus” świecki zarządca majątku kościelnego - Repertorium Ksiąg Wizytacji Kanonicznych biskupów Kujawsko-Pomorskich*
13. *Erfurt- Die alteste Hochschule Deutschlands ,str. 57,- Robert Gramsch, Erfurt 2012*
14. *Pomorze w dobie wojny trzynastoletniej ,str. 142 - Karol Górski - Poznan 1932*
15. *Zbiór nazwisk szlachty s.397 - Piotr Natęcz-Małachowski - Lublin 1805*
16. *Zakon krzyżacki nie miał prawa nobilitacji, a w1454r - wydanie aktu inkorporacyjnego*

Prus umożliwiło Reymanowi uzyskanie nobilitacji od króla Polski, a wcześniej uzyskał beneficjum zgodnie z prawem magdeburskiem właściwym dla ministerjałów.

17. król Kazimierz Jagiellończyk wizytując miasta Pomorza odwiedził Oliwę w 1457 roku (od 1 V do 7 VI), po odebraniu 9 maja hołdu i przysięgi wierności od mieszczan i po uzyskaniu znacznej pożyczki wystawił przewilej zwany wielkim . F. Mamuszka - Oliwa - Okruchy z dziejów, zabytki ,Gdynia 1959